

Lieksan kaupunki

Rajan, metsän ja kulttuurin kaupunki

”Minä rannalla synnyin Pielisen ylhän,
koti-Karjalan hahmon sen sinessä näin.
Vaaramaiseman kasvatti olen mä jylhän,
havumetsien laulu soi sydämessäin.”

Kirjailija Heikki Turusen Lieksan laulussa kuvaamassa kulttuuriympäristössä, Pielisen rannoilla ja pohjoiskarjalaisten sinisten vaarojen katveessa, ovat vuosisatojen ajan kohdanneet itä ja länsi sekä luonto ja kulttuuri. Rajakauppa ja väestön liikkuminen ovat luoneet toimeentulon edellytyksiä ja välittäneet kulttuurivaikutteita itärajan molemmin puolin. Metsä on tarjonnut toimeentulon kaskenkaataajista luontomatkailuun. Erämaakaupunki on luonut monta unelmaa teollisuuden, kulttuurin ja liikunnan saralla.

Lieksanjoki – eränkäynnin ja kaupan virta

Suomen neljänneksi suurin järvi Pielinen ja siihen itärajan takaa laskeva Lieksanjoki ovat hallinneet lieksalaisten elinympäristöä vuosisatojen ajan. Laatokalta Pielisen vesistön kautta Pohjanlahdelle ja Lieksanjokea pitkin Vienan Karjalaan johti keskiajalta alkaen tärkeä kauppatie.

Metsästyksen ja kalastuksen myötä Pielisen rannoille vakiintui pysyvä asutus 1400-luvun loppuvuosina, jolloin Lieksan ensimmäiset kylät syntyivät. Kivikauden kansa oli asunut vesireitin rannoilla jo tuhansia vuosia aiemmin. Lieksasta tunnetaan lähes 170 esihistoriallista asuinpaikka.

Eränkäynnin ja kaskenpolton rinnalla asutus levisi 1500- ja 1600-luvulla Lieksanjoen suulta itään. Stolbovan rauhassa vuonna 1617 Pielisen Karjala siirtyi itäisestä läntiseen kulttuuripiiriin, ortodoksisen Venäjän alaisuudesta luterilaisen Ruotsin voittomaaksi. Hallinnon muutokset tuntuivat vuosisadan puolivälissä kreivi Per Brahe nuoremman perustettua Pielisjärven luterilaisen seurakunnan (1639) ja Brahean kaupungin (1653). Uuden vallan käännytystyön tuloksena alueen väestö vaihtui ortodokseista luterilaisiin.

Vienan kaupan hallinta oli Suomen kenraalikuvernööri Per Brahe nuoremman pontimena hänen perustaessaan nimeään kantavan Brahean kaupungin Lieksanjoen suulle. Ruotsin tavoitteena oli päästä valvomaan Länsi-Euroopan ja Venäjän välistä vilkasta kauppaa, joka ulottui myös Pielisen Karjalaan. Lieksa ei ollut 1600-luvulla syrjässä Euroopan suurista kauppavirroista.

Kaupungin taru jäi lyhyeksi, vaikka Brahean porvaristo toimi aktiivisesti kotiseudullaan ja Kajaanin markkinoilla. Kaupunkiin tuli myös venäläisiä kauppiaita. 1680-luvulla ylhäisaatelien maaomaisuus ja verotulot palautettiin Ruotsin kruunulle ja samalla lähes kaikki 1600-luvulla perustetut maakaupungit lakkautettiin. Veronvuokraaja Salomon Enbergin hovileirin rakennuksen yhteydessä 1680-luvun puolivälissä

Brahean kaupunki hävitettiin maan tasalle. Kaupungin lakkautumisesta huolimatta kauppayhteydet Venäjälle jatkuivat tiiviinä.

Kovaotteiset veronvuokraajat, nälkävuodet sekä Suuren Pohjan sodan ja venäläisen miehityskauden koettelemukset ajoivat talonpoikien elämän ahtaalle 1600 – 1700-luvun taitteessa. Talonpoikien vihan kohde oli tiukka ja talonpoikien vapauksia ymmärtämätön veronkantokirjuri ja veronvuokraaja Simon Affleck, joka kansan suussa sai lisänimen Simo Hurtta.

Talonpoikien vastarinta huipentui vuodenvaihteessa 1696-1697 Lieksan ja Nurmeksen hovien ryöstöihin ja Simo Hurtan murhayritykseen. Hovien ryöstöihin osallistui n. viidennes pitäjän talouksista. Ristiriitoja Affleckin ja talonpoikien välillä lisäsi kilpailu tuottoisasta rajakaupasta, joka loi vaurautta ja liikkumisen vapautta molemmille osapuolille.

1700-luku oli Pielisjärvellä taloudellisen ja henkisen kehityksen aikaa. Toimeliaat kirkkoherrat Jacob Stenius vanhempi ja nuorempi eli Korpi- ja Koski-Jaakko edistivät monin tavoin pitäjän sivistyksellistä ja taloudellista kehitystä. Erämaapitäjän asukkailta puuttuvan luku- ja kirjoitustaidon opettaminen merkitsi kansanopetuksen ensi askeleita. Vuosisadan loppupuolella lukutaito oli Pielisjärvellä muuta Pohjois-Karjalaa yleisempää. Maanviljelyä kehitettiin perkaamalla soita ja ottamalla suoviljelyksiä käyttöön kaskeamisen sijaan.

Laukkukauppiaita ja metsätöitä

Lieksasta itään johtava suunta on ollut merkittävä kauppareitti vuosisatojen ajan. Rajan avautuminen autonomian ajalla merkitsi kauppayhteyksien tiivistymistä itään ja itäkarjalaisten laukkukauppiaiden ilmestymistä Lieksan kyläkuvaan.

Joensuun kaupungin perustaminen, Saimaan kanavan valmistuminen ja Pielisjoen kanavointi paransivat maakunnan liikenneyhteyksiä ja käänsivät kaupan suunnan Pohjanmaalta etelään. Pielisjärven keskustajamaan Lieksaan perustettiin 1860-1870 –luvulla ensimmäiset kauppapuodit ja käsityöläisten liikkeet. Pielisen vilkas höyrylaivaliikenne toi elintarvikkeita ja kulutustavaroita ja vei maatalouden tuotteita.

1800-1900 –luvun vaihteessa Lieksan ja Repolan kauppayhteydet olivat vilkkaat. Tuolloin koko Repolan alueen kauppa kulki Lieksan kautta. Kauppapiiri ulottui Porajärvelle ja Rukajärvelle saakka. Rautatien valmistuminen (1909) vilkastutti rahdinajoa ja rajakauppaa edelleen, mutta syrjäytti samalla laajamittaisen vesiliikenteen. Lieksa kuului 1910 –luvulla maan 20-30 vilkkaimmin liikennöidyn tavara-aseman joukkoon.

Monen Repolasta ja Itä-Karjalasta tulleen laukkukauppiiaan panos paikkakunnan liike-elämässä on ollut merkittävä. Lieksan kautta kulki 1920-luvun alussa n. 2500 heimopakolaista, mikä oli n. 15 % kunnan silloisesta asukasluvusta. Osa heistä jäi asumaan paikkakunnalle.

Pohjois-Karjalan kehittyvä sahateollisuus ulotti puunhankinnan Pielisjärven kruununmetsiin ja Repolan runsasmetsäisille seuduille 1800-luvun jälkipuoliskolla. Repolan puut uitettiin sahoille Lieksanjokea pitkin, mistä tuli itärajan suurin rajauittoväylä. Repolan puu ui Lieksanjokea pitkin yli 120 vuoden ajan aina 1800-luvun puolivälistä 1980-luvulle saakka.

Lisääntyvät metsä- ja uittotyöt tekivät Lieksasta savottalaisten keskuksen, josta jätkät suuntasivat kulkunsa rajaseudun suurille savotoille. Talvikautena 1923-1924 yhtiöiden ja metsähallituksen savotoissa työskenteli Pielisjärvellä n. 5200 miestä. Lieksassa pidettiin maamme ensimmäiset tukkilaiskisat kesällä 1933.

Puun varassa otettiin myös teollisuuden ensi askeleet. Järvimalmin jalostamiseksi 1820-luvulla perustetun Pankakosken rautaruukin toiminta päättyi 1900-luvun alussa ja Pankakoskella siirryttiin puuhiomon ja kartonkitehtaan valmistumisen myötä puunjalostukseen. Samaan aikaan käynnistyi myös Kevätniemen sahan toiminta. 1910-luvulla Pankakosken tehdas oli Suomen suurin valkoisen puumassan ja kartongin tuotantolaitos maassamme. Tehtaan tuotanto meni pääasiassa vientiin. Mätäsvaaran molybdeenikaivoksen lyhyt kukoistuskausi osui 1940-luvun sotavuosiin.

Kulttuurimatkaajat Koliilta Venäjän Karjalaan

Laukkukauppiaiden viitoittamaan reittiä Lieksasta Ruunaan kautta Venään Karjalaan matkasivat autonomian ajan lopulla monet kulttuurimatkaajat ja kansanperinteen kerääjät. Nuoret taiteilijat lähtivät etsimään Suomen kansan juuria Kalevalan mailta ja heidän matka alkoi usein Karjalan portilta Koliilta.

Taiteilijakareliaanit kirjailija Juhani Aho, taidemaalari Eero Järnefelt, valokuvaaja I.K. Inha, taidemaalari Pekka Halonen ja säveltäjämestari Jean Sibelius tekivät kirjoituksillaan ja taideteoksillaan Kolin ja Pielisen maisemat tunnetuksi maamme kulttuuri- ja matkailupiireissä. Heidän innoittaminaan yhä useammat matkailijat suuntasivat kulkunsa Kolin huipulle ihailemaan Pieliselle avautuvaa järvimaisemaa harjusaarineen. Valtio hankki Kolin keskeisen vaara-alueen omistukseensa vuonna 1907 turvatakseen alueen luonnonkauneuden ja matkailun merkityksen. Koliasta kehittyi jo 1900-luvun alkuvuosina yksi maamme tunnetuimmista matkailukohteista.

Taajaman vilkastumisesta ja elinkeinojen monipuolistumisesta huolimatta Pielisjärvi säilyi maailmansotien välisenä aikana pienviljelijöiden ja metsätyömiesten pitäjänä. Kesällä 1934 sattunut suurpalo hävitti pahoin taajaman keskustaa, mutta antoi samalla sysäyksen uudisrakentamiselle. Vuonna 1936 kauppalanoikeudet saanut keskus nousi tuhkasta.

Talvisodan taistoista maaseudun murrokseen

Talvisodassa rintamalinjat olivat n. 30 kilometsin päässä Lieksan keskustasta Hatunkylän ja Nurmijärven suunnalla. Talvisodan ensimmäinen taistelu Suomen rintamalla käytiin Lieksan Inarissa. Siviiliväestö evakuoitiin pääasiassa Pohjois-Savoon.

Jatkosodassa Lieksa toimi Rukajärven suuntaan hyökänneen 14. divisioonan tukialueena ja pääasiallisena huoltokeskuksena. Rukajärven tie Lieksasta Pankajärven, Nurmijärven ja Kivivaaran kautta Repolaan ja sieltä edelleen Rukajärvelle oli koko jatkosodan ajan 14. divisioonan joukkojen tärkein huoltotie. Viimeisenä sotakesänä 1944 neuvostopartisaanien toiminta aiheutti Lieksan alueella paljon tuhoa ja pelkoa siviiliväestön keskuudessa.

Lieksa oli sodanjälkeisen raivaus- ja rakennustoiminnan keskeisin kohdealue Pohjois-Karjalassa ja koko maassa. Sodan jälkeen siirtoväelle ja perheellisille rintamamiehille perustettujen asutustilojen määrä oli kuntakohtaisesti suurin maassamme. Suuri osa asutustiloista raivattiin ja rakennettiin koskemattomaan korpeen.

Lieksaan sotien jälkeen sijoittuneen suojärveläisen siirtoväen määrä nousi runsaaseen 2200 henkeen, mikä oli puolet kunnan vuosien 1945-1950 väestönkasvusta. Siirtoväen asuttamisen myötä ortodoksinen uskonto ja kulttuuri elpivät lähes 300 vuoden hiljaisemmän vaiheen jälkeen. Lieksa sai oman ortodoksisen seurakunnan. Siirtoväen sijoittamisen, maaseudun asuttamisen ja suurten savotoiden ansiosta maaseutukylät elivät kukoistuskauttaan 1940-1950 -luvuilla.

Väestön nopea kasvu taittui maaseutukylien väestökadoksi 1960-luvulla. Nuorison muutto, metsätöiden koneistuminen, työvoimatarpeen väheneminen sekä metsätöiden ja pientilojen välisen sidoksen purkautuminen vaikuttivat dramaattisesti syrjäkylien asutusrakenteeseen.

Vuonna 1960 maa- ja metsätalousväestön osuus ammatissa toimivasta väestöstä oli 59 %, kahtakymmentä vuotta myöhemmin enää 23 % ja nyt noin 12 %. Samaan aikaan väkiluku oli vähentynyt n. 27 000:sta vajaaseen 13 000:een. Asutus oli keskittynyt kaupungin keskustaan.

Lieksan kauppa- ja Pielisjärven kunta yhdistyivät Lieksan kaupungiksi vuoden 1973 alussa. Laajan erämaakaupungin pinta-ala on 4068 neliökilometriä, josta kuudesosa on vettä.

Vientiteollisuutta kansainvälisessä toimintaympäristössä

Metsä on yhä edelleen vientiteollisuuden ydin. Lieksan vajaasta 900 teollisuustyöpaikasta lähes 40 % on metsäteollisuusyrityksissä. Paikkakunnan suurin teollinen työnantaja Pankaboard Oy:n kartonkitehdas valmistaa taive- ja sellukartonkeja sekä hiokepohjaisia erikoiskartonkeja pakkaus-, elintarvike- ja graafisen teollisuuden tarpeisiin. Tehtaan tuotanto menee pääosin Euroopan ja Yhdysvaltojen markkinoille. Tehdas siirtyi v. 2006 Stora Ensolta kansainvälisen sijoittajaryhmän omistukseen.

Puunjalosteollisuuden muita merkittäviä vientiyrityksiä ovat Vapo Timber Oy Kevätniemen saha sekä rakennehöylätavaraa ja liimapalkkeja valmistava Anaika Wood Ltd Oy, joka aloitti toimintansa Lieksassa vuonna 2000 (Anaika Components Ltd Oy). Yrityksen tuotteista valtaosa viedään Japaniin ja eri puolille Eurooppaa. Vapo Timber Oy on tuonut puuta Lieksan ja Nurmeksen sahoilleen Inarin tilapäisen rajanylityspaikan kautta 1990-luvun puolivälistä.

Lieksan Hattuvaarasta sai alkunsa nykyään maailman suurin teollinen hirsitalojen valmistaja Honkarakenne Oyj, kun Saarelaisen veljekset perustivat yrityksen vuonna 1958. Honkarakenteen Lieksan tehtaan toiminta lopetettiin vuonna 2005.

Lieksan Teollisuuskylässä on n. 650 teollista työpaikkaa. Elintarviketeollisuuden joustopakkausmateriaaleja valmistava Amcor Flexibles Finland Oy:n tehdas on työntekijämäärältään Lieksan suurimpia yrityksiä. Joptek Oy Composites –kevytrakennetehdas valmistaa komposiitti- ja kevytrakenteita kuljetusväline-, merenkulku- ja rakennusteollisuudelle. Yritys on toimittanut mm. valtameriristeilijöiden parveke- ja kylpyhuonerakenteita. Joptek aloitti toimintansa Lieksassa yhden henkilön insinööri-toimistona vuonna 1985.

Suositut Aino- ja Reino-kotikengät valmistetaan Lieksan Teollisuuskylässä Aino&Reino Kotikengä Oy:n nimissä. Suomen Kumitehdas Oy:n tytäryhtiö Suomen Rengastehdas Oy on Pohjois-Euroopan ainoa polkupyöränrenkaiden valmistaja. Yritys on keskittynyt erikoisrenkasiin ja on polkupyörän talvirenkaissa globaali markkinajohtaja.

Uusia työpaikkoja viime vuosina on tuonut KELAn Yhteyskeskuksen Lieksan yksikkö, jonka toiminta käynnistyi vuonna 2006. KELAn sosiaaliturvaan liittyvissä kysymyksissä asiakaspalvelua puhelimitse antava toimipiste työllistää lähes 90 henkilöä.

Luontoelämyksiä Kolilla ja Ruunaalla

Kolin ja Patvinsuon kansallispuistot sekä Ruunaan retkeily- ja luonnonsuojelualueet ovat Lieksan merkittävimmät luontokohteet. Alueet ovat Metsähallituksen hallinnassa. Pielinen jakaa kaupungin kahteen osaan. Lieksalla on yhteistä rajaa Venäjän kanssa n. 100 km.

Vuonna 1991 perustetun Kolin kansallispuiston tavoitteena on Kolin kansallismaiseman ja vaara-alueen metsien suojelu sekä kaskikulttuurin luomien kasviyhdyskuntien ylläpitäminen. Kansallispuiston kallioista on luettavissa yli kahden miljardin vuoden taakse ulottuva aikajana. Kestävän matkailun kehittäminen palkittiin vuonna 2007, kun kansallispuistolle myönnettiin Euroopan kansallispuistoliiton kestävän matkailun mallialue -sertifikaatti. Puistossa on erityisesti huomioitu tutkimuksen ja ympäristökasvatuksen tarpeet.

Kolin kansallispuistossa vieraillee vuosittain n. 120 000 kävijää, josta ulkomaalaisia on n. kymmenesosa. Kolin monimuotoiseen luontoon ja kulttuuriin sekä ainutlaatuiseen geologiaan voi tutustua ympäri vuoden Luontokeskus Ukossa. Vuonna 2013 Koli valittiin valtakunnalliseksi vuoden retkikohteeksi.

Valtakunnalliseksi vuoden 2009 Retkikohteeksi valittu Ruunaan retkeilyalue on merkittävä virkistyskohde, jossa voi harrastaa mm. koskenlaskua, melontaa, kalastusta ja patikointia. Lieksanjoessa sijaitsevat Ruunaan kosket ovat maan eteläosan viimeisiä luonnontilaisia koskia. Koskireitin pudotuskorkeus on n. 30 kilometrin matkalla lähes 16 metriä.

Retkeilyalueen itäpuolella on valtakunnan rajalle saakka ulottuva Ruunaan luonnonsuojelualue. Tiettömällä suojelualueella yhdistyvät erämainen luonto ja kahden valtakunnan välinen pitkä rajahistoria. Yhdessä nämä alueet muodostavat Ruunaan Natura 2000 –alueen. Ruunaan luontoa ja uittohistoriaa esitellään Ruunaan Luontotalossa.

Ruunaa ja koko Lieksan kaupunki kuuluvat UNESCO:n Ihminen ja Biosfääri –ohjelmaan Pohjois-Karjalan biosfäärialueen kautta. Biosfäärialueverkostossa on 531 yhteistyöaluetta ympäri maailman: Suomessa vain Pohjois-Karjalassa ja Saaristomerillä. Lieksan ja raja-alueen asiat kytkeytyvät UNESCO:n kautta monipuolisesti osaksi kansainvälistä luonnon- ja kulttuuriperintöä sekä yhteiskunnallista kehittämistä.

Monipuoliset koulutusmahdollisuudet

Väestöltään pieneksi kaupungiksi Lieksassa on monipuolinen koulutusjärjestelmä. Toisen asteen koulutusmahdollisuuksia tarjoavat Lieksan lukio ja Pohjois-Karjalan Ammattiopisto Lieksa. Kahdesti 2000-luvulla ammatillisen koulutuksen laatupalkinnolla palkitun P-K:n Koulutuskuntayhtymän oppilaitoksista Lieksassa toimii ammattiopiston lisäksi P-K:n Aikuisopiston Lieksan yksikkö.

Taiteen perusopetusta järjestävät Pielisen Karjalan musiikkiopisto ja Lieksan Lasten ja Nuorten Taidekoulu. Vapaan sivistystyön oppilaitoksia ovat monialainen kansalaisopisto sekä mm. kymppiluokkien ja maahanmuuttajien opetusta järjestävä Lieksan Kristillinen opisto. P-K:n maakuntakorkeakoulu tuo alueelle korkeakoulu – ja yliopisto –opetusta.

Kulttuurikaupunki – Vaskimusiikkia ja paikallishistoriaa

Lieksa tunnetaan valtakunnallisesti vahvana musiikkikaupunkina. Kansainvälinen vaskimusiikin konsertti- ja koulutustapahtuma Lieksan Vaskiviikko on kotikaupunkimme merkittävin tapahtuma, jota vaskitaiteilijat

arvostava ympäri maailman. Vaskiviikko kokoaa tapahtumiinsa n. 18 000 vaskimusiikin ystävää. Vaskiviikon taiteellinen johtaja on trumpettitaiteilija Jouko Harjanne.

Musiikkineuvos Erkki Eskelisen vuonna 1958 perustama Lieksan Nuorisopuhallinorkesteri on kulttuurielämän lippulaita, jonka perustalta ovat kehittyneet sekä musiikkiopisto että Vaskiviikko. Orkesterissa on soittanut n. 550 lasta ja nuorta, joista viitisenkymmentä toimii nykyisin musiikkiammateissa tai ammattiopiskelijoina eri puolella Suomea. Tämä on vahva näyttö lieksalaisesta musiikkiosaamisesta.

Pielisen museo on Suomen toiseksi suurin ulkomuseo, jossa on 70 rakennusta. Paikkakunnan metsätyö- ja uittoperinteestä kertoo museo Savottaranta. Museon kokoelmassa on n. satatuhatta esinettä, joista suurin osa on kerätty nykyisen Lieksan alueelta. Rajavartioinnin historiaa esittelee Timitrassa sijaitseva Lieksan Rajaperinnetalo.

Kuvanveistäjä, professori Eva Rynäsén taiteilijakoti Paateri kirkkoineen on suosittu kulttuurimatkaajien kohde. Lieksan kirkot ja ortodoksiset pyhäköt kertovat kirkkokuntien rinnakkaiselosta. Lieksan kirkkopuistossa sijaitseva Kristuksen kirkastumisen tsasouna saattaa olla Suomen vanhin tsasouna. Rakennuksen alkuperä on ajoitettu vuoteen 1769.

Kehitysvammaisten taideopetusta kehittäneestä Kirsikodin taiteilijayhteisöstä on viime vuosina tullut yksi lieksalaisen kulttuurikentän valtakunnallisesti tunnetuin kohde. Honkalampi-säätiöllä vuodesta 1997 toiminut Lieksan Taidetoimintakeskus on siirtynyt Lieksan Kristillisen opistolle. Toiminta jatkuu opiston toimintana.

Taide- ja kulttuurikeskus Kolin Rynäsessä toimii kansainvälinen taiteilijaresidenssi.

Vuonislahdessa sijaitsevan Taiteilijatalo Hupelin tarkoituksena on tukea ja kannustaa taiteilijoita ja kirjoittajia taiteelliseen työhön. Pielinen, Kolin kansallismaisema ja kulttuuriperustainen kylä, luovat toiminnalle hyvät ja arvoisansa puitteet. Taiteilijataloa vuokrataan pääasiassa taiteilijoiden residenssikäyttöön ja tutkimustoimintaan.

Lieksalaisen kulttuurielämän vahvuus on laaja ja vireä paikallinen harrastajakenttä musiikin, teatterin ja kotiseututyön parissa.

Liikunnan ja kulttuurin yhteistyö on yksi Lieksan menestystekijöistä. Tunnetuin esimerkki tästä on Vaskiviikon ohjelmaan vuodesta 2000 alkaen kuulutus Vaskiyhdistetty. Lieksan Hiihtoseura on valittu kahtena vuonna 2000-luvun alussa maan parhaaksi hiihtoseuraksi. Nuoret lieksalaisurheilijat ovat menestyneet erityisesti talvilajeissa. Kirkkaimpana tähtenä loistaa yhdistetyn hiihdon olympiavoittaja ja maailmanmestari Jaakko Tallus, joka koko uransa aikana edusti kasvattajaseuraansa Lieksan Hiihtoseuraa.

Muutoksista on aina selvitty

Väestön voimakas väheneminen, ikärakenteen vanheneminen ja korkea työttömyys ovat Lieksan keskeisiä haasteita. Lieksan väestötappio on ollut useana vuonna suurin Suomen kunnista. Muuttoliike on suuntautunut pääkaupunkiseudulle ja Joensuuhun. Väestötappion takaa jää monesti huomaamatta tulomuutto, joka oli v. 2008 hieman yli 300 henkeä. Väestörakenteen muutos luo paineita kaupungintalouteen ja palvelurakenteeseen.

Metsä ja luonto ovat aina olleet rajaseudun keskeinen resurssi ja toimeentulon lähde. Tulevaisuudessa luontoa hyödynnetään monin tavoin. Ympäristöystävällisillä metsäteollisuuden tuotteilla on kysyntää

kansainvälisillä markkinoilla. Luontoon ja paikalliseen kulttuuriperintöön liittyvien palvelujen kysyntä kasvaa koti- ja ulkomaisten matkailijoiden keskuudessa. Tämä voi tarjota merkittävän toimeentulon rajaseudun väestölle molemmin puolin EU:n itärajaa.

Koli on maakunnan lippulaiva myös venäläisten matkailijoiden parissa. Alueen loma-asunnot ja kesämökkitontit kiinnostavat venäläisiä suuressa määrin. Pietarista voi kehittyä Pielisen Karjalan merkittävä markkina-alue, kuten se oli runsaat sata vuotta sitten. Koti- ja ulkomaiset loma-asukkaat muodostavat kasvavan väestöryhmän, sillä Lieksassa on n. 2600 loma-asuntoa.

Lieksassa on hyvät palvelut ja monipuoliset harrastusmahdollisuudet. Kaupunki on ollut edelläkävijänä sekä seudullisen että maakunnallisten tietoverkkojen kehittämisessä, esimerkiksi maakunnassa toimii yhtenäinen sosiaali- ja terveydenhuollon tietojärjestelmä.

Vaskimusiikista, puhtaasta erämaaluonnosta ja monipuolisesta vientiteollisuudesta tunnettu Lieksa tarjoaa hyvän elämisen ympäristön. Lieksassa, kuten koko Pohjois-Karjalassakin, eletään kahden kulttuurin rajamailla. Täällä on aina eletty kaukana vallan keskuksista. Selviytyminen on ollut ja on yhä edelleen kiinni omasta työstä ja uskosta unelmiin. Syrjäisyydestä on tehtävä vahvuus yritteliäisyyden, verkostoitumisen ja kulttuurien välisen vuorovaikutuksen avulla.

Teksti: fil.lis. Asko Saarelainen, kansalaisopiston rehtori ja Suomen Tietokirjailijat ry:n jäsen